

FENNTARTHATÓ URBANIZÁCIÓ?¹

A 46. SAVARIA URBANISZTIKAI NYÁRI EGYETEM ÉS TERVEZŐ TÁBOR

A Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem évek óta olyan témákkal foglalkozik, amelyek nemcsak a urbanisztikát művelők, hanem az érdeklődő állampolgárok számára is "izgalmasak". Ebben az évben a *Fenntartható urbanizáció?* kérdésként feltett téma volt, amely igen elgondolkodtató. A Vaskeresztesen tartott - ma már hagyományosnak mondható - tervezőtábor e témához kapcsolódott tervezési feladatát és megoldását illetően.

Körmendy Imre, a Nyári Egyetem Tanácsának elnöke bevezetőjében részletesen taglalta a témát, majd a *fenntartható urbanizáció?* kérdésre újabb kérdéseket tett fel: A fenntarthatóság vitatott és sok szempontból lejáratos fogalom, mégis a legtöbb felelősen gondolkodó emberben felmerül a kérdés: merre tart a világ? Mi az emberiség jövője, milyen lesz az épített környezetünk, milyenek településeink, urbanizált és rurális térségeink, tájaink? Mit tegyünk ma, hogy a jövő generációk „felnézzenek” ránk?

A választ az előadóktól várta, akik igen széles skálán mozogva, elemezték e témát, további kérdéseket tettek fel, de egyúttal sokféle és érdekes választ adtak.

Ezen írás keretében nincs mód a teljes arzenál bemutatására, a www.sune.hu honlapon az előadások olvashatók. Álljon itt néhány gondolat címszavakban, amelyeket érdemes tovább gondolni.

Modellértékű modernizáció, ez volt a fő mondanivalója *Melega Miklós*: Éhen Gyula 160 éve (a „Korszerű város” c. könyv szerzője, Szombathely egykori polgármestere) című előadásának. Szombathely 100 év alatt tízszeresére növekedett, a városnövekedés és infrastruktúra egyensúlya biztosított volt.

"Kezdenek rájönni a világban, hogy a történeti városokban a házak is történeteket mesélnek, hogy az identitástudathoz, a genius locihoz a valaha itt élt emberek is hozzátartoznak." *Osskó Judit*: A városkép, mint az identitás kialakításának és megőrzésének eszköze című előadásából egy gondolat, de lehetne még számosat idézni.

A fenntarthatóságról *Gyene Gyöngyvér* és *Persányi Miklós* más-más megközelítésben beszélt, a gyakorlat és az elmélet oldaláról.

A fenntartható környezetgazdálkodás *Kerekes Sándor* szerint nehéz kérdés, a gazdasági növekedés "csodaszer", de nagy kárt is okozhat, a társadalmi válság az igazi probléma. Hamvas Béla idézettel zárta előadását: „Élni szellemi és testi tevékenykedés nélkül vétek....".

Az Agglomerációk jövője részeként a Budapesti Agglomerációról volt szó, ahol hazánk lakosságának majd' 30%-a él, itt sűrűsödnek mindazok a problémák, amelyek az épített és a természeti környezet egyensúlyi kérdéseit felvetik. *Zábránszkyé Pap Klára* moderátorként e témát járta körül.

A városok szétterülése, az „urban sprawl” jelensége *Salamin Géza* szerint a kereslettel-kínálattal, a gazdasági kérdésekkel is összefügg. Új közösségi koordinációra is szükség van a kérdés megoldásában.

A Budapesti agglomeráció területrendezési tervében a fenntarthatóság érvényesülése - *Schuchmann Péter* szerint - nehezen követhető nyomon. A települési érdekek érvényesültek az egyeztetések során, nem jött létre igazi konszenzus, az önkormányzatok és az ingatlanfejlesztők érdekellentéte csak kis mértékben oldódott. Véleménye szerint, amíg a társadalom maga nem jön rá a saját felelősségére, csak a felülről szabályozás lehetséges.

A közösségi közlekedés fejlesztéséről, a közlekedési szokások alakulásáról, az egyén szabadsága és a közlekedés „korlátozása” összefüggéseiről beszélt *Molnár László*. Mai gondok: az időszegénység, a zaklatottság, a harmónia hiány, az elbizonytalanodás, amelyek a közlekedés a közterek vonatkozásában is érzékelhetők. "A helyi környezet fizikai és szociális rendezetlensége az egész társadalomra kihát"- R. Patman idézettel zárta előadását.

A stratégiai zajtérkép is a fenntarthatóság eszköze, amelyről *Berndt Mihály* beszélt igen szemléletesen, példákon keresztül.

¹ Megjelent az ÉPÍTÉSÜGYI SZEMLE 2013. évi 4. számában 30 - 31.o.

Meggyesi Tamás a "Fenntarthatóság a város és vidékén, a megyében" témához moderátorként a folytonosság fontosságát említette, amely megnyilvánult az egyes előadásokban is.

A tájépítészeti elvek és eszközök az élhető, fenntartható települési táj tervezésében címmel *Mezősné Szilágyi Kinga* beszélt az emberi létről, amely szorosan kötődik a természethez, továbbá az urbánus táj egyensúlyi kérdéseiről.

Dövényi Zoltán: A város és a víz kapcsolata összefüggésében, az árvíz és belvíz problémáját taglalta. A vizek közelsége évszázadok óta az ember megtelepedésének elsődleges helye, a víz egyidejűleg áldás és végzetes veszély.

A falufejlesztési stratégiák részeként a falvak III. évezredben való fenntarthatóságáról *Ónodi Gábor* beszélt. Előadása végén példákon keresztül mutatta be a Cultural Village - Európai Kulturális Falu - mozgalmat (www.cultural-village.com), melynek Palkonya is tagja.

A katasztrófák utáni újjáépítés fenntarthatósági szempontjait, tanulságait mutatta be és elemezte *Turi Attila*. Kiemelte, hogy a Kolontáron és Devecserben, valamint a Felső-Tiszavidéken folyó újjáépítések lényege a közös akarat volt. Különösen igaz ez a vörösiszap katasztrófa sújtotta településekre, ami nem a házak, hanem a közösség építéséről szólt.

A Főépítésszek Fóruma keretében kötetlen beszélgetés folyt a fenntarthatóságról, ennek részeként *Kutnyánszky László* Szombathely fejlesztéseiből mi bizonyult „fenntarthatónak” címmel taglalta a témát. Az est házigazdái *Tóth Zoltán* és *Zábránszky Pap Kára* voltak.

A korszerű város jövője témájú szakmai zárónapon kiemelt szerep jutott Savariának, az otthont adó városnak és a településtervezésnek.

Portschy Tamás moderátori felvezetőjében Szombathely belvárosának problémáit taglalta.

A fenntarthatóság szempontjai a településtervezésben címmel *Szabó Árpád* foglalta össze, szélesre tárva a kaput a fenntarthatóság fogalmát illetően. Példái a közös akaratról, a közösségépítésről szóltak.

Arnóth Ádám rámutatott a műemlékek újrahasznosítására, mint a fenntarthatóság egyik eszközére, gazdag példákkal illusztrálva.

A fenntarthatóság szempontjából elemezte az elmúlt évtizedek budapesti fejlesztéseit *Locsmándi Gábor*, következtetéseket levonva.

Kalocsai Péter Éhen Gyula és városa bemutatása zárta a Nyári Egyetem előadásainak sorát.

Zábránszky Pap Klára

okl. építészmérnök,

okl. városépítési-városgazdasági szakmérnök

A Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem elmúlt 20 évének témái:

- 1994 Az emberi tényező szerepe a településfejlesztésben
- 1995 Településközi együttműködés
- 1996 A hagyomány jövője
- 1997 Tervezés és politika
- 1998 A kereskedelem és a város
- 1999 Érdekek és értékek a határmenti területfejlesztésben
- 2000 Vidékfejlesztés - településfejlesztés
- 2001 A megújulás esélyei és problémái a vidéki települések központjában
- 2002 A globális és lokális
- 2003 Az átmenet építészete
- 2004 A magyarországi falvak megújulásának esélyei az EU-ban
- 2005 Nagyközségek és kisvárosok jelene és jövője
- 2006 Nagyközségek és kisvárosok környezetkultúrája
- 2007 Az élhető település és a vidék felzárkóztatása
- 2008 A történelmi városmagok közterületeinek megújítása
- 2009 A történelmi települési táj (az integrált településfejlesztés szemléletváltása)
- 2010 Nevelés és oktatás a településfejlesztésben (szakértelem, párbeszéd, együttműködés)
- 2011 Határtalan megújulás (a városok kihasználatlan területeinek újrahasznosítása)
- 2012 Rögtönzés és folytonosság
- 2013 Fenntartható urbanizáció?